

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

RAUPOV SOYIB SAIDOVICH

SIYOSIY SOTSIOLOGIYA

O'QUV QO'LLANMA

Bilim sohasi: 300 000 – Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot

Ta'lim sohasi: 310 000 – Ijtimoiy va xulq atvorga oid fanlar

Ta'lim yo'nalishi: 60310700 – Siyosatshunoslik

**“Durdona” nashriyoti
Buxoro – 2025**

UO'K 316.33:32(075.8)

60.56+66ya73

R 26

Raupov, S.S.

Siyosiy sotsiologiya [Matn] : o'quv qo'llanma / S.S. Raupov .-Buxoro:

Sadriiddin Salim Buxoriy, 2025.- 252 b.

KBK 60.56+66ya73

Muallif:

Raupov S.S., Tarix fanlari nomzodi, BuxDU Ijtimoiy – siyosiy
fanlar kafedrasi professori

Mas'ul muharir:

Muzaffarov F.D., Falsafa fanlari doktori, professor

Taqrizchilar:

Qayumova A.T., Sotsiologiya boyisha falsafa doktori, dotsent

Qilichev R.E., Tarix fanlari nomzodi, dotsent

O'quv qo'llanma O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan
va innovatsiyalar vazirligi Buxoro davlat universitetining 2025-
yil 12-fevraldagi 83-U-sonli buyrug'iga asosan nashr etishga
ruxsat berilgan. Ro'yxatga olish raqami 83-13.

ISBN 978-9910-642-34-0

MUNDARIJA

Kirish	3
1-mavzu. Siyosiy sotsiologiyani ob'ekti va predmeti, maqsad va vazifalari.	5
1.1. Siyosat tushunchasi, uning sotsial mohiyati.....	5
1.2. Siyosiy sotsiologiya va siyosatshunoslik (politologiya) fanlari; tutash jihatlari, xususiyatlari va o'zaro farqlari.....	8
1.3. Siyosiy sotsiologiya fan sifatida: asosiy tushunchalari, funktsiyalari ijtimoiy fanlar tizimidagi o'rni.....	11
2-mavzu. Siyosiy g'oyalar va siyosiy jarayonlar evolyutsiyasi.	15
2.1. Siyosiy g'oya va mafkuralar, siyosat to'g'risidagi nazariyalarning genezisi, siyosiy rivojlanishning klassik bosqichlari.....	15
2.2. O'rta asrlar va yangi davrda Yevropadagi siyosiy-huquqiy qarashlar	23
2.3. Yangi davrda G'arbiy Yevropada siyosiy g'oyalarning rivojlanishi.....	26
2.4. Zamonaviy davrda G'arbdagi siyosiy ta'limotlar.	31
2.5. Markaziy Osiyoda ijtimoiy-siyosiy ta'limotlar rivoji.	34
3-mavzu. Shaxs siyosiy ijtimoiylashuvi va siyosiy xulq-atvor.	44
3.1. Shaxs siyosiy xulq-atvori tushunchasi va ko'rinishlari, shaxs siyosiy ijtimoiylashuviga ta'sir qiluvchi omillar.....	44
3.2. Siyosiy xulq-atvorning madaniyat bilan bog'liqligi, zamonaviy miyatlarda siyosiy ijtimoiylashuv.....	49
3.3. Demokratiyaning siyosiy xulq-atvoriga ta'siri.....	51
3.4. Siyosiy ijtimoiylashuv bosqichlari va asosiy turlari.	54
4-mavzu. Ijtimoiy-siyosiy jarayonlarning mohiyati.	57
4.1. Siyosiy jarayon tushunchasi va mohiyati.	57
4.2. Siyosiy jarayon rejimlari.	60
4.3. Siyosiy jarayonlar bosqichlari.	63
4.4. Siyosiy jarayonlarning tipologiyasi.....	65
4.5. Siyosat, siyosiy hokimiyat, siyosiy partiyalar va o'zini-o'zi harqarish.....	69
5-mavzu. Siyosiy madaniyat va ijtimoiy-siyosiy barqarorlik.	74
5.1. Siyosiy madaniyat siyosiy jarayon mexanizmlarining refleksi tida. Ochiq va yopiq turdagi jamiyatlarda siyosiy madaniyat... 74	
5.2. Siyosiy ong shakllanishining o'ziga xos xususiyatlari.	76

5.3. Siyosiy madaniyat ijtimoiy-siyosiy jarayonlar faoliyat shifatida.....	
5.4. Siyosiy madaniyat darajalari va turlari.....	
5.5. Byurokratiya va korrupsiya ijtimoiy illatlar sifatida, ularni bartaraf qilish muammolari.	
6-mavzu. Siyosiy konfliktlar va ularning turlari	
6.1. Jamiyatdagi siyosiy nizo va uning shakllari.....	
6.2. Siyosiy nizolarni hal qilish usullari.....	
6.3. Siyosiy kamsitish turlari.	
6.4. Davlatlar o'rtasidagi munosabatlarda kelishmovchiliklar v ularni hal qilish usullari.	
7-mavzu. Siyosiy tizim va siyosiy dinamika.	
7.1. Siyosiy tizim tushunchasi va tuzilmasi.	
7.2. Siyosiy tizim funktsiyalari.....	
7.3. Siyosiy rejim tushunchasi va turlari.	
7.4. Siyosiy an'analar va siyosiy jarayonlar.....	
7.5. Demokratik dinamika va siyosiy o'zgarishlar.....	
7.6. Parlament va uning jamiyat siyosiy hayotidagi o'rni, parlamentarizmni rivojlanish istiqbollari.	
8-mavzu. Siyosiy texnologiyalar va ularning sotsial mohiyati va oqibatlari	
8.1. Ijtimoiy-siyosiy texnologiyalar va ularning ahamiyati.	
8.2. Siyosiy texnologiyalarning sub'ektlari, siyosiy faoliyatda qo'llaniladigan texnologiyalar.....	
8.3. Siyosiy texnologiyalarning shakllanishi.	
8.4. OAV ning jamoatchilik fikriga tasir o'tkazish texnologiyalari	1
9-mavzu. Siyosiy gurublar va siyosiy tashkilotlar.	1
9.1. Ijtimoiy sharoitning mohiyati.	1
9.2. Ijtimoiy sharoitda guruhlararo munosabatlar.	1
9.3. Jamiyatning ijtimoiy strukturasi tushunchasi va mezonlari... 1	
9.4. Jamiyat ijtimoiy-siyosiy hayotida jamoatchilik fikri va uni o'rganish zaruriyati.....	14
10-mavzu. Fuqarolik jamiyati shakllanishining ijtimoiy-siyosiy asoslari.	14
10.1. Fuqarolik jamiyati shakllanishini asoslari.....	14
10.2. Ijtimoiy harakatlar va tashkilotlar.	14
10.3. Siyosiy partiyalar va ularning siyosiy faoliyat mezonlari.....	15

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI**

GUVOHNOMA

O'QUV ADABIYOTINING NASHR RUXSATNOMASI

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va
innovatsiyalar vazirligi Buxoro davlat universitetining
2025 yil "12" fevraldagi "83-U"-sonli buyrug'iga asosan

Raupov Soyib Saidovich

(muallifning familiyasi, ismi-sharifi)

603107700-Siyosatshunoslik

(ta'lim yo'nalishi (mutaxassisligi))

_____ning talabalari (o'quvchilari) uchun
tavsiya etilgan

Siyosiy sotsiologiya

(o'quv adabiyotining nomi va turi: darslik, o'quv qo'llanma)

nomli o'quv qo'llanma

_____ga
O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi
tomonidan litsenziya berilgan nashriyotlarda nashr
etishga ruxsat berildi.

Rektor

O.Xamidov

Ro'yxatga olish raqami

83-13